

TĖVIŠKĖS

Registered at G.P.O. Melbourne for transmission by post as a periodical Price 1/6

X METAI

MELBOURNE, 1965m. sausio 19. Nr. 3(448)

Kongo nepriklausomybė ir chaosas

Kongo sostinėje yra puikių, aukštų stiklinių pastatų ir greta jų mažos lūšnos, o Kongo paupyje voliojasi daugybė krokodilų. Spėjama, kad sostinė yra kareivių sargybmis apsupta, kad komunistai būtų sulaikomi ir nesifiltruoti į miestą. 5 val. po pietų sargybmiai palieka savo postus ir grįžta į miestą. Sekmadieniais ir šeštadieniais ir lietingomis dienomis jie visai neina miesto saugoti nuo priešo infiltrantų.

Kartais restorane gali pamatyti tai baltą samdinį kareivį, savo nekalti išvaizda panašų į teologijos studentą, kuris išgėręs 3-4 stiklinius degtinės ima pasakoti kiek jis yra nužudęs neigru ir kiek seifų išsprogdinęs. Tai 20 amžiaus mercenarius, kuris viena koja stovi sprausminiame lėktuve, o antra — primityviame miške, džiunglėse.

Amerikiečių žurnalistui Kongo panaši ir pamišėlių farsų su

krauju ir ašaromis, į farsą, kuriame reiškiasi maištas, vidaus chaosas ir siaubingas genocidas. Tame chaose viskas susimaišę, netekę formos; pasaulinės politikos tampymasis, priešingų ideologijų konfliktai, o to krašto žmonėms ideologijos mažiau aiškios. Konge kinai komunistai remia maištininkus, o amerikiečiai — centralinę vyriausybę. Kongiečių pagrindinė tragedija yra tai, kad jie gavo nepriklausomybę visai jai nepasirengę, atsidūrė tokiam pasaulyje, kuris neleidžia, neduoda laiko jiems pasirėngti.

1960 metais Kongo staigiai gavo nepriklausomos valstybės statusą, neturėdamas nė vieno savo žmogaus su aukštu mokslu. — nė vieno gydytojo, nė vieno juristo ir nė vieno karininko. Per 4 nepriklausomybės metus parengė trejetą universitetą baigusius inteligentus, o Konge gyvena per 15 milijonų žmonių, daugumoje viena kitai žūbtūnaiti priešingų genčių. Niekas tu genčių neįjungia į vieną tautą. Konge be užsienio pagalbos negali laikytis nei centrinė vyriausybė, nei tautinė armija. Turi 300 mylių ilgio geležinkelio liniją, kuriuoje septynis kartus turi keisti traukinio ekipą, nes vienos genties geležinkeliečiai, atsidūrę kitos genties teritorijoje, būtų išskersti.

Kongo išbuvo Belgijos kolonija 80 metų. 1960 metais belgai perdavė Kongui valstybės vairo ir nuo to laiko prasidėjo chaosas.

Moise Tshombe nėra aukšto mokslo baigęs, bet palyginti yra apsišvietęs. Jis dabar valdo Kongo su 15 ml. gyventojų ir su teritorija 80 kartų didesne už Belgiją. Kai ministras pirmininkas kalba telefonu, jis dažnai būna pertraukiamas; gal tai netyčia padaroma, nes Leopoldvillės telefonų sistema yra chaotiška, o gal premjero šoferiui padanga su gedo ir jis nori savo poną paklausti, ką jis turi daryti, o gal atėjo telegrama užsienio reikalų ministro.

Kinai apie Sov. užgrobumus

(E) 1964 m. antroje pusėje buvo skelbta apie Raud. Kinijos teritorinius reikalavimus Maskvai. Stebėjome dviejų milijonų ginčą dėl užgrobtų svetimų teritorijų. Mums įdomu, kiek tas ginčas dėl teritorijų galėtų turėti įtakos Lietuvos ir kitų R. Europos kraštų atečiai.

Pagal Latvijos komunistų organą "Cina" (1964 m. rugsėjo 4, pslg. Vašingtono Latvių Inf. Biuletėnį nr. 3/64), Pekinas Maskvai buvo prikišęs: "Esama per daug teritorijų, kurias Sovietų Sąjunga yra okupavusi. Sovietai pavėgė Mongoliją, Rumunijos dalį, prisijungė R. Vokietijos dalį, pasigrobė dalį Lenkijos žemių. Tą patį jie įvykdė ir su Suomija. Trumpai, kur tik jiems buvo įmanoma, jie pasiglemžė svetimas žemes."

Maskvos atsakymas: "Sovietų S-ga, tai visiškai naujas politinis kūrinys, jį sudaro savanoriška sovietinių respublikų federacija. Šios respublikos anksčiau sudarė caristinę Rusiją. Dabartinės Sovietų sienos atsirado, sovietinėms tautoms laisvai pareiškus savo valią ir sutinkamai su tautinio apsisprendimo dėsniais."

Tie juokingi teiginiai aiškiai liudija, kad kinų drakonui — sibiūnui pavyko prispausti ta rusišką lokio uodegą, kuri pasirodė esanti pati jautriausia. Čia ir vėl

nisterijai, kai niekas jos nesupranta ir nežino ką su ja daryti. Belgai daugelį kongiečių davė 5 skyrių pradžios mokyklos išsilavinimą ir nieko daugiau. Tokio išsilavinimo žmonės perėmė visą krašto administraciją ir jo ginkluotą jėgą. Bet kongiečiai vadininkai yra biurokratai ir mėgstą dokumentus, formalumus. Dėl keistų formalumų dabartinis premjeras Tshombe skundžiasi, kad jį apsupę klounai laiko; pagaliau užpykęs paskambina finansų ministeriui, kad jis tuoj pat atsiųstų aagas, nes kitaip bus tuojau paleistas iš pareigų.

Leopoldville'io trūksta patalpų valdžios įstaigoms. Praėjusiu metu rūgpiūčio mėn. armija valdė užsienio ministerijos namus, o užsienio ministerijos vadininkai susikrovė baldus ir tris sunkvežimius, kelias dienas važinėjo po sostinę, ieškodami savo ministerijai patalpų. Per tą laiką niekas negalėjo užsienio reikalų ministerijos surasti ir reikalą atkūti. Ir svetimų valstybių atstovai negalėjo susisiekti su to krašto užs. reik. ministerija.

Kai praėjusiu metu lapkričio mėn iš maištininkų buvo atimtas Kindu miestas, vidaus reikalų ministeris nutarė pažvelgti į karo zoną: jis pasiėmė kelis palydovus su žmonėmis ir specialiu lėktuvu išskrido į Kindu. Į lėktuvą buvo pakauta daug šampano, kurį ministras su savo adjutantaiis gėrė. Kindu mieste aukšti pareigūnai pastebėjo 8 maištininkų vadus, kurie buvo žiauriai sumušti ir surišti. Jie tokioj būklėj buvo paimti į tą patį lėktuvą nusikraidinti ir Leopoldville. Kai ministras su savo adjutantaiis gėrė šampaną, tie belaisviai, krauju paplūdę raitės, ties jį kojomis.

Valdininkų kyšininkavimas vyks ta viešai, be varžymosi. Praėjusiu metų pavasarį 12 ministerių — visas Stanleyvillės provincijos kabinetas nubaisavo pasiimti algas avansu už du metus ir paėmė 19 milijonų frankų (apie 126.000 dolerių). Be to, prieš pasitraukdami iš pareigų ministrai susi-

škyka Pabaltijo kraštų klausimas. Pažvelkime į vieną JAV spaudos balsą: "The Washington Daily News", 1964 m. rugs. 8 raše — sovietai yra jautrūs ir kinams atrodo naudinga priminti sovietams jų kolonijinę preitį ir dabartį... Sovietų teritoriniai užgrobumai Europoje yra dvejoji: įgyti Stalino susitarimo su Hitleriu pasėkoje ir įgyti karo pabaigoje, įvairius susitarimus pasirašius.

Savaitraštis "US News and World Report" spalio 5 d. teigė: "Rumunija, išskeldama sienų ginčą su Sovietų S-ga, parodė pavyzdį. Tai tikti kitiems kraštams. Nekomunistiniai kraštai, kaip Suomija ir latviai, estai ir lietuviai dabar turi vilčių atgauti savo žemes."

Tenka kelti klausimą: kai kalbama apie taikingą sambūrį, kodėl sovietai neturtėtų suteikti laisvo apsisprendimo teisę Pabaltijo ir kt. kraštams? Mūsų manymu, 1964 m. Raudonajai Kinijai puolus "sovietinį sovizmą ir kraštų užgrobumą", tai buvo pirmas taip skaudus pačių komunistų sovietams suduotas smūgis. Tai žymiai veiksmingesnis kaltinimas, negu priekalštai, kad Sovietų S-ga turėtų skelbti antikomunalizmą ne tiek žodžiais, kiek veiksmais.

kišo į savo kišenių 56 milijonus frankų, paskirtų policijos ir mokytojų algoms; dėl to policija ir mokytojai keis mėnesius negavo algų. Nuo gegužės iki spalio mėn. mokytojai streikavo, nes kai kurie iš jų nebuvo algų gavę už dvejus metus. Centro vyriausybė algas jiems siuntinėjo, bet jos nepasiekdavo mokytojų. Apskaičiuojama, kad šitokiu būdu iš mokytojų algų pavogta nuo 40 ligi 50 milijonų frankų.

Nė vienas karinis komendantas, net ir vyriausias vadas nežino, kiek Kongo armija turi kareivių, sako vienas amerikiečių ekspertas; dėl ko? Ogi dėl to, kad kai kurios igulos egzistuoja tik ant popieriaus, kai jų vadas ima visas igulos algas. Daug kareivių dezertyravo pas maištininkus, bet kai vyriausybės kariuomenė grįžo į išvaduotus miestus ar miestelius, dezertyrai užsivijo savo uniformas, reikalavo ir gavo algas už dezertyravimą išbūtą laiką.

Maištininkai pradžioje tebuvo ginkluoti ietimis, mačetaimis ir štelėmis, ir jiems dažnai pavykdavo išgąsdinti šautuvais ginkluotus vyriausybės kuopas, kurios nužudžiusios savo vadus, skubiai suipdavo į sunkvežimius ir pasitraukdavo nuo sukilėlių. Kai ant ras savo didum Kongo miestas Stanleyville su 300.000 gyventojų buvo patekęs sukilėliams praejus rugpiūčio mėnesi, tai visa puoiamoji sukilėlių jėga tebuvo 100 vyrų šešiuose sunkvežimiuose. 100 kovotojų užėmė ir valdė 300.000 miestą! Kiti miestai buvo užimti per telefoną: maištininkai paskambindavo, pranešdami, kad jie ateina, ir vyriausbininkai, to miesto gynėjai, arba skubiai bėgdavo, nepaleidę nė vieno šūvio, arba nusiimdavo uniformas ir išsijungdavo į sveikintojų minią.

Kai Tshombe paėmė vyriausybės vairą, jis lankė Kongo provincijas, norėdamas sukelti kongiečių entuziazmą genčių vienybės. Stanleyvillėje kariuomenės įgula jam rengė iškilmingą priėmimą, su 21 artilerijos šūvių saliu, bet kadangi artilerijos neturėjo, tad nutarė triukšmą pakelti rankinėmis granatomis. Kareiviai taip entuzistiškai pradėjo su granatomis triukšmą kelti, jog premjerui Tshombei buvo neaišku, ar jis šitaip sveikinamas ar atakuojamas.

Vidutiniškai kongiečiai 4 metų nepriklausomybės laikotarpiu — tai pirma ironija. Jau pirmasis premjeras Lumumba žadėjo negrams baltųjų žmonių namus, dirbtuves, parduotuves, bet tie pažadai ir liko pažadais. Tik 50.000 kongiečių negrų užėmė belgų kolonijinės administracijos postus ir tapo Kongo eitu, aristokratijs. Tie 50.000 gauna algas iš valdžios izdo ir gyvena kiek geriau, negu prie belgų, o kiti jokios palaimos iš nepriklausomybės nesulaukė: priešingai, sumažėjo darbu, sumažėjo krautuvažė prekių, Kongo frankas apsirgo ir už Kongo teritorijos yra visai be vertės — jo neima, savojį administracija yra blogesnė, negu belgų, susisiektas prastas.

Belgų kolonijiniame režime Kongo gyveno apie 200.000 baltųjų žmonių, dabar iš to skaičiaus jų beliko 40.000, kuriuos sudaro portugalai, graikai, hindusai. Jie kontroliuoja Kongo smuikią prekybą, smuikiąją pramonę, o kasyklos, gumos ir kavos plantacijos, palmių alyvos gamyba tebėra belgų ir kitų europiečių rankose. (Santrauka iš Savi Pet str. "Nightmare in the Congo")

J. Gs.

Nusiginklavimas oro bangomis

Amerikos balsas, Laisvosios Europos radijas, išlaisvinimo radijas (Radio Liberation), o taip pat anglų BBC tebesiuncia savo bangas anapus uždangos. Nauja tai, kad jos ar visai ar iš dalies nesutinka pasipriešinimo — nekludom's. Tai esąs ženklas, kad šaitojo karo įtampa oro bangose sumažėjusi. Sumažėjusi jau nuo pernai.

Tai nebūtinai reiškia, kad komunistiniai režimai rodo daugiau pakantos svetimam nuomonei ir duoda daugiau laisvės savo klausytojams. "National Review" lapkričio nr. atkreipė dėmesį: Vakarų spaudos skaitytojai nepasakoma, jog netrukdoma dėl to, kad Vakarų radijo politika pasikeitė. Vakarai savo bangas nuginklavo. Informacija ir komentarai leidžia mi toki, kurie nepykintų, neerzintų komunistų. Sovietinis režimas nebekritikuojamas. Tėduodami "objektyvūs" faktai apie atsiekimus. Jei kalbama apie "neatsiekimus", tai jie priskiriami "planavimo klaidom" ir vykdytojų "nepatyrimui", bet ne pačiai sistemai.

Tokis yra Amerikos Balsas. Tokia linija kreipiamos ir Laisvosios Europos radijo ar išlaisvinimo radijo programos. Nuginkluotos radijo programos sovietams nepavojingos, taigi ir netrukdytinos.

Anksčiau buvo kitaip, kitokia buvo ir sovietų reakcija. Kai 1960 Jungtinės Tautos Chruščiovas kaltino Vakarų "imperializmu" ir "kolonializmu", jam atsakė Kanados min. pirm. Diefenbakeris išskeldamas sovietų kolonializmą žiauriau pavyzdžiais iš Ukrainos gyvenimo. Išlaisvinimo radijas kartoją jo kalbą ar kalbos komentarus per tris dienas su laisvės reikalavimu ukrainiečiams. Tada Chruščiovas paprašė sesijos pertraukos ir iškviėtė Ukrainos min. pirmininką Podgornijį į New Yorką, kad paaikšintų apie geras gyvenimo sąlygas sovietiniame režime Ukrainoje; tada sustiprino ir išlaisvinimo radijo trukdymą; bet tuo pat metu pagausėjo iš Ukrainos laiška, iš kurių buvo matyti, kaip ten radijas buvo godžiai klausomas.

Bet Diefenbakeris nebuvo tada kitų parentas. Vyravo taikninga dvasia, kuri ilginiui apramino ir Laisvosios Europos radijo

Trumpai

— Londone atliktais tyrinėjimais nustatyta, kad vedė ir susižadavę asmenys universitetuose pasiekia daug geresnių rezultatų studijose, negu tie, kurie "neįsipareigoję" meilei ar turi "boy-friendą" ar "girl-friendą".

— Dėl Vietnamo vis dažniau kyla minčių, kad kraštas gali pakristi raudoniesiems. Prie to gali prisidėti tai, kad milijonai vietos gyventojų nerodo jokio atsparumo kovoje su komunistais. Kraštas žudomas komunistų ir taip pat pačių apatiškų vietnamiečių. Tačiau krašte yra apie pusantro milijono gyventojų, kurie jokių būdu nebori antru kartu patekti į komunistų viešpatavimą. Tai žmonės, kurie savo laiką pabėgo iš šiaurės ir kuriems išsigelbėti padėjo neseniai nužudytas Diei. Tie žmonės jau kartą pergyvenę raudonąjį terorą, tikisi, kad nelaimės atveju juos kaip imigrantus priims Australija.

— Virš Raudonosios Kinijos tapo numuštas Nacionalistinės Kinijos Formozoje žvalgybinis amerikiečių gamybos lėktuvas U-2. Raudonieji pranešė apie lėktuvo numušimą, o nacionalistai prisipažino, kad tai tiesa. Į raudonųjų triukšmą, kad Formoza siunčia į pačią Kiniją lėktuvus, nacionalistai atsakė, kad siunčia ir ateity siųs, nes raudonųjų užimta Kinija sudaro Nacionalistinės Kinijos dalį.

— "Life" žurnalo rašo, kad Soekarno žygiai prieš Malajiją sudaryti tikslu atitraukti Indonezijos gyventojų dėmesį nuo didelės vidaus painiavos ir sunkumų krašte. Žurnalo nuomone, Malajija yra viena geriausiai susitvarkiusi kraštų Pietų-Rytų Azijoje, tuo tarpu pati Indonezija susitvarkiusi blogiausiai.

bei išlaisvinimo radijo bangas, padarė jas nebeatrauklias anolje pusėje.

Tas radijo bangų palaipsniui nuginklavimas priklausė ne 1964 metams.

1964 metai radijo srityje pasižymėjo tuo, kad vienas radijo siųstuvas Vakaruose visai nutildytas — Rias siųstuvas, veikęs vakarų Berlyne nuo 1949, kada buvo blokuotas Berlynas. Rias siųstuvas kalbėjo į Rytų Vokietijos, Čekoslovakijos ir Lenkijos gyventojus. Patį faktas žmonėm reiškė, kad jie nėra užmiršti. O per radiją skelbiami jų vietinio gyvenimo priespaudos bei išnaudojimo faktai telkė pa-

vergtų žmonių mintis į Rias radiją kaip į laisvės ir jų pačių valios simbolį.

Rias Berlyno radiją Sovietai seniai norėjo nutildyti. Tik 1964 m. sausio 25 Amerika paskelbė sustabdanti Rias veiklą, nors Vakarų Vokietija ir protestavo. Tai buvo laikoma atsilgimu už kitų siųstuvų netrukdydama.

Toks buvo pernkyštis Amerikos nuginklavimas oro bangose, rodė Amerikos politikos kryptį santykiuose su komunistiniais režimais. Ar tai buvo abisalis ir vienasis nusiginklavimas? Ar antros pusės veržlumas su sava propaganda į Vakarus tiek pat sumažėjo? (Darbininkas).

Azijos tautos remia pavergtųjų tautų kovą

(Elta) 10-joje Azijos tautų Antikomunistinės Lygos konferencijoje priimta rezoliucija pavergtųjų lyrai svarbių rezoliucijų bei nutarimų. Jie liudija, kad antikomunistinis judėjimas yra išvystęs veiklą anapus geležinės uždangos Azijoje, Europoje ir Kubos saloje. Nepriklausomo gyvenimo troškimas yra vartęs visuotiniu reiškiniu ir organizacijų, kurių uždavinys remti pavergtas tautas, minėtoje konferencijoje iškiei reikalą sukvieisti pasaulinę konferenciją, kuri apjungtų visų organizacijų veiklą ir imtųsi ryžtingų veiksmų.

Vienoje rezoliucijoje pasiūlyta, kad Azijos tautos būtų minėtos konferencijos organizatoriai sudėtyje. Konferencija turėtų būti sukviesta JAV-se 1965 m. pabaigoje ar 1966 m. pradžioje. Pasiūlyta parengti visuotiną Nepriklausomybės ir Laisvės Deklaraciją, programą bendrajam akcijai prieš imperializmą bei kolonializmą. Azijos tautų konferencijoje dar iškeltas noras joms prisidėti prie 1965 m. JAV rengiamos Pavergtųjų Tautų Savaitės.

Kitoje, Turkijos pasiūlytoje rezoliucijoje, pareikštas spaudumas tautoms, jų tarpe ir lietuvių, kovojantioms prieš komunistinę tirioniją ar svetimą rusų viešpatavimą. Druuge reikalaujama, kad būtų atstatyta visų tautų nepriklausomybė jų etnografinėse sienose. Rezoliucijoje pasisakyta ir už vokiečių, kinų, korėjiečių ir vietnamiečių tautų apjungimą. Reikia paremti antikomunistinę kovą visame pasaulyje — ir Afrikoje, kur Kongo respublikoje kovoja prieš kamunistinį suokalbį, ir Kubos saloje, ir kitur. Azijos tautos Turkijos pasiūlytoje rezoliucijoje pasiūlė sudaryti bendrą — tautų, sovietinių ir kitų komunistų pavergtų — frontą. Ideologinėje ir politinėje srityje jis turėtų bendradarbiauti su kitomis panašių tikslų organizacijomis bei pajėgomis.

Siūloma sumokliuzuoti antikomunistines pajėgas laisvuose pasaulio kraštuose prieš jų bendrą priešą — rusiškąjį imperializmą ir komunizmą. Ta pačia proga siūloma paremti tautinius išsilaisvinimo judėjimus, kurių tikslas būtų, išvengiant atominio karo, nuversti komunistų tirioniją.

ABN (Antibolševikinis Tautų Blokas) Azijos Tautų 10-toje konferencijoje pasiūlė priimti rezoliuciją, kuria smerkiama 1961 m. Berlyne įvesta "gėdos siena", laisvasis pasaulis skatinamas dau giau tokios sienos nebetoleruoti, o demokratiniai kraštai paraginti rasti praktiškus bei realistinius būdus, kuriais Berlyno siena būtų sunaikinta ir vokiečių tautai

— Beveik tikra, kad Sovietų pirmininkas Kosygin aplankys Londoną šį pavasarį. Po to Britų min. pirmininkas Wilson vyks į Maskvą. Nemanoma, kad Kosygin lydys pirmasis komunistų partijos sekretorius Brežnevas.

— Danija išprašė tris Lenkijos diplomatus dėl šnipinėjimo.

— Milano garsoji katedra sausio 6 paskelbta baigta statyti. Statybos darbai buvo pradėti prieš... 567 metus.

— Berlyno siena buvo atdara 16 dienų. Sausio 4 vėl uždaryta. Per sieną buvo pereję iš vakarų Berlyno 800.000 žmonių.

Nauja taktika

Vokietijoje ima rodytis Maskvos pastangos sudaryti propagandą bazę tarp tų, kurie repatriavo iš Lietuvos kaip Vokietijos piliečiai.

Tokių esą apie pora tūkstančių. Kai kurie iš jų gavo specialius uždavinius — perdirbti lietuvių galvojimą Vokietijoje, o iš čia plėsti akciją tarp lietuvių kituose kraštuose. Prieš porą metų pastebėtas jų mėginimas lietuvių susibūrimuose informuoti apie padėtį Lietuvoje taip, kaip informuoja "Tiesa", "Tėvynės balsas" ar Vilniaus radijas. Dabar pastebėtas mėginimas Vokietijos lietuvių skaldyti — vienus pagirti, kad rodą supratimo naujai Lietuvos padėčiai, kiti televadinami reakcionieriais, hitlerininkais.

Vokietijoje imta leisti "Nemuno kraštą" — lietuvišką literatūrinį — meninį, informacinį ir iliustruotą žurnalą, kartą per du mėnesius lietuviškai ir vokiškai (žada dar ir angliškai). Atsakomuoju redaktorium paskelbtas Albert Annies. Siuntinėjamas tais pačiais adresais, kaip ir "Tėvynės balsas".

Nuo "Tėvynės balso", leidžiamo Vilniuje, "Nemuno kraštas" skiriasi tik taktika. Vietoj komunistinės — kilioti priešininkus ir girti komunistus — vartojama amerikinė — demonstruoti objektyvumą: "norime informuoti objektyviai", duoti "laisvą tribūną kiekvienam lietuviškai galvojančiam..."

Tas "objektyviai" reiškia: duoti žinutę apie Amerikos lietuvių kongresą, apie prel. L. Tulabos pagerbimą, apie Čikagos kaziemeričių abiturientų išleistuves net palankų žodį pasakyti apie Lietuvoje veikusią užsienio lietuviams remti draugiją, kad galėtų įtikimiau atsilipti apie "komitetą kultūriniais ryšiams su išeiviais remti", apie nuoširdų norą "padėti lietuviams išeiviam puoseletį savo kultūrą, liaudies papročius, tradicijas". Laikraštis teigia, kad jo pareiga "tarnauti lietuvių išsaugojimui ir jį stiprinimui"; siūlo atimesti "bet kokias politines tendencijas", nes "visų pirma — lietuviybė, visa kita — vėliau."

Toki pareiškimai kartoją tą patį siekimą, kuris buvo paskelbtas Amerikoje 1960 Darbe ir kuris buvo kartojamas ekstremistinių "kultūrinių ryšių su kraštu" šalininkų, siekusių "politinės tendencijas", t.y. nepriklausomybės siekimą atidėti. Tik dabar tas siekimas per "Nemuno kraštą" skelbiamas atsargiau, labiau maskuotai.

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Sydney

Isidėmėti, kad pamaldos Wollongong katedroj bus ne 4-ta sausio mėn., sekmadienį, bet 5-ta sausio 31 d. 5 val. p.p. — visiems Jūros Dienos dalyviams ir svečiams. Šv. Komunija — 1 val. prieš tai nevalgiusiems.

Kas sekmadienį Sydney lietuviams pamaldos Lidcombe St. J. adrius bažnyčioje (prie John St.) 11 val. 30 min. išpažintys nuo 10 val. prieš pamaldas. Vasario 7 d. — pirmą mėn. sekmadienį po šv. Mišių bus giedama Suplikacijos ir Palaiminimas su šv. Sakramentu. Kun. P. Butkus

Lietuviai pasaulyje

Pereitų metų lapkričio 28-29 d. Chicagoje įvyko liutuanistinių mokyklų mokytojų konferencija. Dalyvavo virš 80 mokytojų.

Detroit 1964.XI.26 - 29 d. vyko XIV Lietuvių Studentų Sąjungos — JAV ir Kanados — visuotinis suvažiavimas. Dalyvavo virš 400 studentų. Pagrindinė tema "Dabartinis lietuvis studentas; kas jis yra?"

Visos paskaitos ir dalis diskusijų buvo užrašyta į juosteles transliavimui ir Lietuvai per Amerikos balsą.

Lietuvių Jaunimo Organizacijų Federacija pradėjo organizuoti paskaitas jaunimui politiniams klausimais. Paskaitose buvo nagrinėjama Lietuvos laisvinimo veiksmų struktūra bei problemos santykiu su kaimynais egzistavimas, propagandos reikšmė. Vliko pirmininkas V. Sidzikauskas savo paskaitoje kalbėjo apie diplomatijos veiklą.

"Draugo" romano premija buvo paskirta sausio 2 d. Albinui Baranaukui už romaną "J. ir J." Premijai 1000 dolerių paaugojo Angelė ir Jonas Andriuliai.

Laose numušė JAV lėktuvus Laose sausio 13 komunistai nušovė du Amerikos spausminius kovos lėktuvus — F 100 ir F 105. Pastarasis yra vienas iš greičiausių pasaulio lėktuvų — 1500 mylių valandai — ir vienas iš labiausiai ginkluotų. Lėktuvai buvo nušauti bombarduojant komunistų atsargų pristatymą iš šiaurės Vietnamo į Pietų Vietnamą pagal Laos sieną. Nuo birželio mėn. JAV neteko jau 6 lėktuvų.

Svenčių ir kitomis progomis vaišinkimės aukščiausios rūšies Baltic vodka

pardavinėjame visoj Australijoje. Savininkas lietuvis

Sydneyje reikalaukite pas M. PETRONI
152 Liverpool Rd., Enfield
Telef. UJ 5727

BALTIC MANUFACTURING Co. Pty. Ltd.
Semaphore, S. A.

Lietuviška radijo, televizijos ir kitų elektrinių aparatų taisyimo dirbtuvė.

J. Krasauskas, 29 Camdon St., Pascoe Vale. Telef. 35 5059.
ASTRON ELECTR. SERVICE

Melbourne

Pakrikštyta Virginija, Ona Bruožytė, Juozo ir Janinos duklė

Nauji potvarkiai Mišiose Melbourne arkivyskupas paskelbė naujus potvarkius Mišiose. Taip pat ir lotynų kalba laikomos Mišios neturės laiptų maldos pradžioje, o lekcija ir Evangelija bus skaitomos atsigrižus į žmones. Nelbus taip pat paskutinės Evangelijos.

Jaunimo stovykla baigiasi šia savaitę — penktadienį. Stovyklautojai svečiai grįš autobusu 5 val. ir parapijos namų, o vietiniai — melbourniškiai grįš taip pat ir parapijos namų privačiomis mašinomis, bet kiek vėliau, gal apie 7 val., nes žmonės po darbo turi spėti nuvykti į parvežti. Adelaidiškiai tą patį vakarą bus palydėti į traukinį.

Išimtis ir taisyklė

Sakoma, jog nėra taisyklės be išimties, o išimtis tik patvirtina taisyklę.

Šiandieninėje Lietuvoje galioja viena tokia taisyklė: jeigu kur nors eina kokios nors kalba apie rusą, tai visuomet reikia būtinai dar pridėti, jog tai — "vyresnysis draugas ir brolis". Visi tos taisyklės laikosi, o "Tiesa" net su pamėginu.

Be štai neperseniausiai atsišverčia "Tiesos" numerį (1964.12.27) ir savo akimis nenorėjau tikėti: imk tu man taip prieš nusistovėjusią griežtą taisyklę ir išspausdink, kad rusas lietuvių pavadinavo savo "vyresniuojau draugu ir broliu". Žiūriu šiaip ir taip, bet aiškiai stovi: "...mano vyresnysis draugas ir brolis Leonas Grigėnas..." o straipsnio autorius irgi nė mažiausių abejonų negali sukelti — Aleksandras Zimariovas, pensininkas iš Zarasų rajono Kavolių kaimo.

Pagalvojau: aha, parašė žmogus tik iš neapsižiūrėjimo, nes gavo temą "Mūsų lyrybės šeima." Bet kur tada "Tiesos" cenzoriai buvo? Nejaugi ir jie būtų neapsižiūrėję? Susidomėjęs ėmiau skaityti, ir paaiškėjo.

Buvo prieš karą tame Aukštaitijos kampelyje du kaimai — Kavolių ir Kalbutiškių. Viename gyveno lietuviai, o kitame — rusai. Kaip jie ten iš tikrųjų gyveno, sunku dabar pasakyti, nes tai jau senai laikai. Pagaliau, ne tai ir svarbu. Dug svarbiau patirti, kaip šiandien ten gyvenama. Ogi pasirodo, jog šiandien ne tik Kalbutiškių, bet ir Kavoliuose gyvena... rusai. Čia priebeiga surado patsai pensininkas Zimariovas ir jo žemiečiai: Kolesnikovai, Zenkovi, Brolybės vardas kaimas kurie jau lietuviškos. O kad tai tikra lietuvių - rusų "brolybės šeima", galima spręsti iš to, kad pats Zimariovas, sugrįžęs po karo iš Rusijos, ėjo vykdomojo komiteto pirminko pareigas ir panašiai pasitaravo lietuviams, kaip jo draugai stribai — Jefimas Zenkovas, Petras Usačiovas, Ivanas Antonovas.

Su tokia praeitimi galima jau ir nuo taisyklės nukrypti.

G. Sniečka (ELI)

— Vietname per trejus metus numušti 58 helikopteriai — daugiau kaip pusė visų čia atgabentų

SYDNEY

Jūra mus kviečia

Jau ne sykį viliojami jūros vėsių bangų bėgoms jon atsigalvinti nuo kaitros

Bet ypač kviečiame visus su savo artimaisiais ir draugais į tradicinę Jūros Dieną, kuri šiais metais įvyks sausio 31 d., sekmadienį (prieš Australia day) gražiame Corralal pajūry.

Jau nuo 11 val. laukiame svečių iš visur susirenkant į Towradgi Park, prie Corralal life savers klubo salės (iš Princes highway pasukant Railway Str.), kur jau lauks Wollongong apylinkės ponų paruoštas bufetas pasistiprinimui ir atsigalviniui.

Po to seks maudynės, sportas ir žaidimai. Nepamirškite pasiimti sporto įrankių ir muzikos instrumentų. Nelaukime kad kiti mus užimtų, — patys burkimės draugėn tarsi viena lietuviška šeima.

4 val 30 min. p. p. bus vykstanti Wollongong katedrą pamaldoms — 5 val. p. p. kuriose bus giedama visų sutartinai lietuviškos giesmės.

Po pamaldų vėl grįšim į minėtą salę, kur netrukus bus vykdoma Jūros dienos meninė programa: Sydney ateitininkų, vietinio jaunimo ir svečių.

Vėliau bendros sutartinės dainos, šokiai ir žaidimai, bei kitos pramogos prie šiltų ar šaltų užkandžių, alučio bei draugiškų pokalbių.

Jūros Diena įvyks bet kokiam orui esant, nes jei lietus pabaidytų — turime jaukia, gražią užuovėją, salėje.

Susituokė

RAPOLAS VAISUTIS
ir
STANISLAVA ZIENIUTĖ

Ponai Zieniai gyvena jau kiek toliau nuo Melbourne — Dandenonge ir čia augino dvi dukras ir vieną sūnų. Visi sukūrė tačią lietuvišką šeimą. Vyriausioji šiandien — Čižauskienė, o sūnus susimedžiojo Melbourne Urbonavičiūtė — ir jau šeima. Jauniausia Stasytė tapo Vaitiūte.

Rapolas Vaisutis suuošė Dandenonge augant gražią mergaitę ir jam pavyko prašnekti į jos širdį. Pora, kaip nulieta. Džiaugiasi jų tėvai, džiaugiasi ir jie patys.

Vestuvės įvyko sausio 9 dieną Dandenonge. Kapelionas kun. P. Vaseris sutuokė šią porą naujoje Dandenong katalikų bažnyčioje. Po vedybinių Mišių vaišės vyko vienoje miesto salų, kur apie šimtinę giminių ir svečių gražiai pasilinksmino.

Vaišų metu sveikinimo kalbas pasakė kapelionas kun. Vaseris ir Sporto Klubu "Varpas" pirminkas p. Bladzevičius. Jaunasis, Rapolas visą laiką buvo sporto klubo narys ir gynė aikštėje Melbourne lietuvių sportininkų garbę. Dalyvavo jis taip pat ir klubo vadovybėje. Už tai sporto klubas jaunuosius apdovanojo gražia dovana — puikiu albumu.

Puikios sėkmės naujai lietuviškai šeimai!

— Lenkijos kardinolas Wyszynskis sausio 6 Varšuvos katedroje kaltino vyriausybę, kad ji griebiasi "blogiausių kapitalistinių tradicijų" darbo žmonėms išnaudoti, išskydama dirbti per Tris Karalius, kurie Lenkijoje visada buvo švenčiami.

Paieškomas Pranas Venclovas, kilimo iš Ylakių. Gyvenęs Queenslande — galimai Mt. Isa. Žinantieji pranešti J. Donėlai, 43 Cumming St., Mile End, S. A.

Carito balius - jaunatviškas džiaugsmas

Tradicinis Sydney Carito balius kasmet vyksta sausio mėn. 9 dieną. Tas Sydney lietuviškai bendruomenei yra gerai žinoma ir ji labai nustebinti, jei besitariant šitai datai nerastų laikraštį rengėjų malonaus pakvietimo į šį elegantišką, idomų balių. Anksčiau jis vykdavo liuksusinėje Trocadero salėje, dabar gi — antrą kartą įvyksta taip pat labai gražioje ir moderniškoje Fathers J. O'Reilly Auditorium, Auburn.

Siemet balius svečiai buvo ypač maloniai nustebinti skoningos ir geros meninės programos. Sydneyješiams gerai pažįstama solistė M. Bernotienė, akompanuojant Mrs. Hurt, nuotaikingai ir jautriai padainavo Šuberto serenadą "Tyliai skamba mano dainos", Jokubausko "Na, tai kas" ir ariją iš operos "Čigonų meilė". Publika savo susižavėjimą pareiškė karštais plojimais ir troško, kad dar nors viena daina būtų pridėta. Deja, nebuvo. Tuojau dainos žveši pakeitė judesius menas — baletas, išpildytas labai jaunučių pojėgiu. Pirmoji į sceną iššėga, baltute kaip sniegė, 13 metų amžiaus Rita Usevičiūtė ir grakščiai pasuka solo iš Čaikovskio "Gulbių Ežero". Po šokio pasilieja publika katutes. Ji nori dar pasigėrėti jaunute šokėja ir jos menu, bet balius tikrasis šeiminkas kun. P. Butkus pristato jaunuočių porą Lewis Strike ir Viktorą Usevičių. Usevičius yra pirmasis lietuvis berniukas Sydneyje, išėnas į sceną su baletu menu. Jis su savo partnere (Lewis Strike) atlieka tikrai aukšto baletinio lygio "Pade deik clas" cal". Tai ilgas ir sudėtingas šokis, kurį gali atlikti tikrai labai ryškus talentas šokėjas. Jis ir buvo atliktas puikiai ir rafinuotai visose detalėse. Visi trys jaunieji baletu šokėjai yra žinomosios Schally Borovanskio baletu mokyklos mokiniai. Čia kartu reikia pasidžiaugti sesutės Ritos ir broliuko Viktoro Usevičių tėveliais, kurie leido šio vaikams siekti šio, daug lėšų reikalaujančio, baletu meno. Linkėtina, kad Ritutė ir Viktoras išaugtų į tikrąsias lietuviškas šokio meno žvaigždes — Visi artistai apdovanojami gėleimis.

Be idomios meninės programos visą balius buvo gyvas, įvairus, linksmas. Ir loterija su gausybe vertingų fantų, ir labai pareigingas vokščikas "5 Continental Band, ir svečių iki dangaus

pakili nuotaika sudarė jaunatvišką, jaukią lietuvišką atmosferą. Baliaus vyriausioji šeiminkinė buvo ponė M. Statkuvienė. Jos ir kitų ponų — J. Alekniene, A. Auglienė, O. Baravykienė, P. Karpienė, p. P. Medelienė — rūpestiu bufetas buvo turtingas skaniais patiekalais. Nepraėjo balius pasidžiaugti progos ir iš kitur Sydneyje atostogaują lietuvių. Iš jų baliuje matėsi p. Andriūšis (rašytojo Pulgio Andriūšio sūnus) iš Adelaidės, p. C. Bulskis iš N. Zelandijos, p. P. Mačiūšis, Kural, A. Raudys, L. Petrusėvičienė ir kit. iš Melbourne, T. Pranckienė iš Bathursto, o Elena Varkojytė — dar tik du mėnesiai kaip iš Lietuvos. Bendrai baliuje buvo arti 300 žmonių.

Baliaus garbės svečiai buvo: kun. S. Gaidelis, pp. Bernotai, Mrs. Hurt, pp. Eidėjai, p. I. Jonaitis, "Mūsų Pastogės" redaktorius p. V. Kazokas, pp. Kavaliauskai, p. dr. A. Mauragis, p. S. Narušis, visi programos dalyviai ir baletu mokytojas.

Baliaus gėlių valso (pp. Usevičiai) aukos paskirtos p-lės Elencs Vaicekuskaitės, vykstančios į Putnam (JAV) vienuolyną, kelionei apmokėti.

Balius baigtas 1 val. nakties. M. Si.

Dar visko nepasakė

Nepakeičiamasis "Tiesos" vyr. redaktorius G. Zimanas, gal nujausdamas artėjančią karjeros pabaigą, pradėjo specializuotis tautiniame klausime. Pradžią, atrod, neblogo. Jau parašė kelis sieksninius straipsnius apie vad. buržuazinio nacionalizmo pavojus ir tautinių kultūrų suartėjimą Lietuvoje. Galima tik palinkėti, jog autorius nesustotų puskelėje, bet išvestų temą iki galo. Bus nepaprastai idomu pamatyti, kaip Zimanas tuos pačius klausimus vertina Izraelyje.

Be idomios meninės programos visą balius buvo gyvas, įvairus, linksmas. Ir loterija su gausybe vertingų fantų, ir labai pareigingas vokščikas "5 Continental Band, ir svečių iki dangaus

Melbournio Parap.

Choro Gegužinė

Parapijos choras naujuosius darbu metus pradės tradicine gegužine, kuri įvyks š.m. vasario mėn. 6 dieną 83 Herberti str., Mornington, p.p. Kėsminiu sodyboje. Pradžią 11 val. pajūryje. Gegužinė prasidės apie 3 val. ponų Kėsminių sodyboje. Šaltas alutis ir limonadas bus vietoje, bet užkandžių prašome svečius apsirūpinti iš anksto, nes vietoje nebus. Bus gėra šokių muzika, įvairūs žaidimai, komiškas sportas ir laimės mėginimas.

Parapijos Choras maloniai kviečia visus melbourniškius ir kitų vietovių tautiečius atsilankyti gegužinėje ir kartu su visais pasidžiaugti.

Parapijos Choro Valdyba

"Larina"

LIETUVIŲ MOTERŲ SALONAS

298 Victoria St. Nth Richmond (Netoli šv. Jono bažn.)

Pusmetiniai dažymai, šukucenos. Lietuvėms papigintomis kainomis. Tel. 42-3006. Sav. Z. Kalpokienė

Bankstowno Apylinkės Valdyba maloniai kviečia visus tautiečius atsilankyti į

į v ruošiamą

HAVAJŲ VAKARĄ

kuris įvyks š. m. sausio mėnesio 30 dieną

DAINAVOS SALĖJE EAST TERRACE, BANKSTOWN

Havajų vakaro programą bus idomi — muzika Havajų miške, šoksime Havajų palmėse, gaivinsimės liepsnojančiais ledais...

Programoje: New Zealand KA-HU egzotiškas džiunglių šokis su išdresiruotomis gyvatėmis.

Gražiausias havajietiškas mergaitės kostiumas premijuojamas.

Bus renkamas ir premijuojamas "Mr. Havay", loterija ir t.t.

Gros kontinentalinė vokiečių kapela. Kiekvienas atsilankantis bus apdovanojamas tradiciniu havajietišku vainiku.

Biilieto kaina tik... vienas svaras, įskaitant ir havajų gaivinanti gėrimą-puncą

Skaniausi havajietiški užkandžiai.

Stalus galima užsisakyti pas E. Eidiejų tel. 70 8365, Reizgiene — 70 3978, K. Stašionį — 77 6707 ir Pr. Sakalauską — 75 4289

Laukiame visų iš arti ir toli...

Bankstowno Apyl. Valdyba

SPORTAS

XV-toji SPORTO ŠVENTĖ

Jau keli metai iš eilės, kai mūsų sportuojantis jaunimas ir jų vadovai negali ramiai praleisti Kalėdų atostogų namuose. Vos spėjus pavalgyti kūcias su savo artimaisiais, visus traukė kuo greičiau pasiekti Melbourne 18 Henry Str., Kensington.

Ir jau 26 d. gruodžio mėn. popietėje mažoje gatvelėje buvo pilna mašinų, apkrautų sportininkais iš įvairių vietovių.

Namų viduje svečių laukė Melbourne "Varpo" klubo pirminkas p. Bladzevičius su didžiausiais sarašais, pagal kuriuos svečiai sportininkai buvo paskirstyti apgyvendinimui.

Nežiūrint į nuovargį nelabai skubėję poilsui, bet laukė dar kitų atvykstančių draugų, kuriuos ištisus metus nėra matę, ir tik vėlai vakare išsikirstė po platų jį Melbourną, kur juos laukė vietos vaišingi šeiminkai.

Sporto dienos bėgo labai greitai ir vėl sportuojantis jaunimas, per Naujų Metų Balių pasijuto, kad reikia pagalvoti apie grįžimą namo. Buvo labai skaudu atsisveikinti su šeiminkais bei draugais, bet su nuliūdusiomis širdimis turėjo palikti XV sporto šventės vietovę — Melbourne.

Edas

Praeitose šventės krepšinio žaidynėse buvo gana idomios, nes visos dalyvaujančios komandos padarė pažangą, itraukdamos daugiau jaunesnių žaidėjų. Didžiausią pažangą padarė Hobarto "Perkūnas" ir Sydneyje "Kovas". Taip pat matėsi naujų veidų Melbourne "Varpas" ir Adelaidės "Vytytis" komandose.

Jaunių pirmenybėse, kurios įvyko tik tarp trijų klubų — Ad. "Vytytis", Geel. "Vytytis" ir "Varpas" komandų, visos rungtynės buvo labai geros klasės, ir visų krepšinio mėgėjų su malonumu buvo jos stebėtos. Visos komandos turėjo neblogų žaidėjų savo tarpe ir tik, gal laimės daugiau turinti komanda, kaip Ad. "Vytytis" laimėjo pirmenybes. Pasku-

Varpietės, išskyrus N. Adomavičiūtę, yra dar jaunos žaidėjos su maža praktika, bet jų treneris Vytautas Kuncaitis kitais metais tikisi daug geresnių rezultatų.

Adel. "Vytytis" moterų treneris A. Merūnas irgi galvoja, kad ateityje "Vytytis" komanda, kuri yra gana jauna amžiumi, sustiprės.

Sydn. kovietės gali ateityje susilpnėti, nes Laima Motiejūnaitė galvoja apie atostogas Amerikoje, o N. Cepulytė — apie "atsargą".

Tinklinis staigmenų nepadarė, bet tik buvo daugiau tikėtasi iš Sydn. "Kovas", kurie vos pajėgė laimėti prieš "Perkūną". Ad. "Vytytis" apgynė čempionų vardą. Labai gerai pasirodė Geel. "Vytytis". "Varpas" buvo sunkiausia duona Ad. "Vytyčiui", kur buvo trijų setų žaidynės. "Vytytis" pergalė 2:1, nors adelaidiškiai visas kitas rungtynes laimėjo 2:0.

Pakeistas sporto valdybos vardas, kuris dabar skamba sekančiai: Australijos Lietuvių Sporto Klubų Sąjunga. Jos valdybą sudaro p. Bladzevičius, Lazauskas ir Vytautas Kuncaitis, visi iš Melbourne. Edas.

TAISIAU AUTO MASINAS

Ištaisau sulenkimus, perdažau, taisau motorus arba pakeičiu naujas

Tautiečiams nuolaida, skambinti telef. JL 3000 kiekvieną laiką, taip pat šeštadieniais ir sekmadieniais.

Bruno Erbrederis

18 MAY ST., MACLEOD, Vic.